

CSIKI LAPOK

Felolvasó kiadó: **Ózav Váczár Lajosné**

Előfizetési ár:
Egész évre Pengő 8.— Negyedévre Pengő 2.—
Félévre Pengő 4.— Példányonkénti ára 16 fillér.
Külföldre egy évre 16 Pengő.
Megjelenik minden vasárnap.

Nyilvántartási közlemények díja soronként 1 Pengő.
Kéziratokat nem adunk vissza.
Hirdetési díjakat a legelőszörban számítjuk.
Kiadóhivatal: Csikszereda, Apáti Mihály-utca 15. sz.

Felolvasó szerkesztő:
vitéz Rózsashegy Győző

Nyerészkedés.

Kiváns nagy nyeresémet? Est halál meg, úser!
Ha kergeted a hasznocika szegát:
Végy embert, oly áron amennyit megér;
És add el, amennyire tartja magát.

Arany János szavai ezek. A nagy költő megállapítása ugy látszik örök érvényű. Mindenkor időszertű amíg csak ember lesz a földön.

Időnként azért mutogatjuk meg a társadalomnak egy-egy furcsaságát, hátha gyógyítólag hatna betegségeinkre. Jó volna ha rádöbbennénk bajainkra, és igyekeznénk javítani azokon.

Egyik ilyen komoly betegségünk az, hogy az emberek túlértékelik magukat. Nem játék ez. Ha Arany János korában nyereszkeskedésre alkalmas tünet volt a buta, beképzelt ember, akkor ma ez a tömegjelenség a világ legnagyobb üslétét jelentheti.

Soha ennyire nem tobzodott a használat mint napjainkban. Tömegeivel találkozunk a közért soha semmit nem áldozó embereknek, a kik ma légy módjára elhelyezkedtek a járópáncán és ordítják, hogy ők hústák és huzzák a nemzet minden buval hajjal megrakott szekereit.

Vigyássunk csak. Ez az embertípus máma nem ritkaság. Mondhatjuk áradat-szerűen fordul elő. Ha nem vagy elég figyelmes előtt az életutadon.

Leginkább megfigyelhető ez a saját-maga értékelés a nemzetvédelmi keresztetesek tábora körül. Valahogy úgy van ezzel mindenki, hogy egyetlenegy ilyen kitüntetés képzelt el és azt kizárólag a maga személyének jutalmazására tartotta volna fel. — Naponként halljuk minden vonalon a kritikát. Hát ez mit csinált, hát az miért jutott hozzá az elismerésnek ehhez a látható jeléhez. Ha még ennek is van, akkor nekem nem kell... és így tovább...

Pedig nem lehet ezt így felfogni. Tessék beletörődni abba, hogy magyarok viselik mellükön a nehéz sors megpróbáltatásainak ezeket a dokumentumait. Mit csináltak? Hordosták azt a keresztet, amely a nemzetétől ezer esztendő alatt a legkeményebb helytállást követelte. Ennyi is elég. Ha valaki magyarnak vallotta magát történelmünknek sorsdöntő napjaiban, akkor rásszolgált a közösség megkülönböztetett tisztelésére.

Ettől a tisztelésadástól ne idegenkedjünk. A testvéri együttérzésnek ez az első kivánalma. Enélkül nincsen magasabbrendű közösség. Az olyan társadalom, amelyből hiányzik az egymás értékeinek megbecsülése és a bizalom, a legserencsétlenebb belső harcok szinterévé válhat.

Ma pedig ez nem érdeke senkinek. Csak a jó Isten tudja, hogy milyen jövő előtt állunk. A nemzet minden tagjának éreznie kell az elhatároló pillanatok su-

lyát. Tudnia kell, hogy kizárólag annyit érünk, amennyit saját erőnk biztosít számunkra. Nem várhatunk senkitől semmit. Akármilyen kicsi egy nemzet, erőit megsokszorozza az egymás megbecsülésében való felkészülés a nehéz eshetőségekre.

Ne bízzunk senkiben csak kizárólag magunkban. Ez az egyetlen amiben nem csalhatkozhatunk. De csak abban az esetben nem, ha a nemzetet az események egy hiten, egy véleményen a maga sorsáért minden áldozatra képes egységes szeretetben találják.

Még a szerünk előtt van a borzalmas példa, hogy miképpen ütök el az események a megosztott, az egymás hájának esett közösséget. Nem jó arra gondolni, hogy 1918 vége mit eredményezett amikor egy pillanatig megfellekedtünk erről a szabályról.

Európa sorsdöntő események előtt áll. Nekünk magyaroknak nyitott szemmel kell lássuk az utunkat. Ez az út nem lesz könnyű. Ezért kell egymást kezen fogjuk.

1940 augusztus 30.

Harmadik esztendője, hogy felszabadultunk. Örökre emlékeztetés évforduló. Huszonkét esztendő után ismét szabadok letünk ezen a napon. Soha nem lehet elfelejteni azokat a napokat, amelyek a bécsi döntés után átalítottunk. — Hátszáz lehelünk a sorsnak, amely megengedte a visszatérés boldogságát.

A betű országgal nem lehet vissza adni az akkori örömet. Aki átélte, azt soha el nem felejt. Ekkora boldogságot nemzet még nem ért. Huszonkét esztendői idegen uralom után ismét szabadnak lenni. Nem mindennapos lehetőség. Boldog lehet az a nemzetek amelyek megcsinálták.

Emlékezzünk és semmit ne felejtünk. Két évtized reánk szakadt szorongatásában és verődésében sozat megfogadott. Látna árvaságunkat és tehetetlenségünket hányszor megfogadtuk, hogy a szabadságot ha még egyszer vissza kaphatjuk mindennél jobban megbecsüljük.

Emlékezzünk csak, hogy az idegen járom idején mekkora bizakodással hittünk egymásban. Miképpen ragaszkodtunk a testvéri összefogás egy-egyéhez. Es milyen vakon bíztunk ennek a nemzeti egységnek a főenyében.

Emlékezzünk milyen tökéletesen kezdett megépülni egymás lelkehez az összekötőhid. Szinte magasabbra dü közösségi élet indult ebben a megpróbáltatásban. Társadalmi, szociális, kulturális életünket a kisebbbégi sora, egymás támogatásának tartalmával töltötte meg. Ezeknek az időknél magunkra maradásban mi sok minden tudunk. Tudunk küzdeni, bizni és hinni a jövőnkben. Megtanultuk, hogy csak saját erőnkkel is meg tudunk élni. Láttuk, hogy amennyiben ezt az erőt a testvéri szeretet jegyében összefogjuk akkor az még félelmetes súlytal is latbaszik.

Emlékezzünk csak tovább a nemzeti megpróbáltatás éveire. Soha olyan nagyok nem leszünk mint akkor voltunk. Egész közösségi életünkbe beleiliktetett a nemzeti megmaradásnak lázas tevékenysége. Mindenki dolgozott. Nem voltak választások. Egymás mellett égett ebben a szert munkában az iparos — az ügyvéd a mellette a gazda — a kereskedő és mindenki aki magyarnak vallotta magát.

Nemzetünknek ezt a viaszterő felet 1940 augusztus 30-a, értékeinek teljességében találta. Ma amikor életünknek ezt a legboldogabb fordulatját ünnepezzük igyekezzünk tanulságosan végig pillantani az azóta eltelt három esztendő. Tekintsünk magunkba és ne féljünk megvallani a bajokat.

Amialatt a kormányzat egész erejével és jóindulatával evszázados mulasztásokat pótol ezen az ősi földön azalatt a mi soraink nem állanak a régi lendülettel az építő munka vonalában. Az emberek nagyrésze úgy érzi, hogy ő már megdolgozott. Üresnek a munkahelyek, elhúzódtak a pihe és kényelmébe. Nincsen kezdeményezés. A támogatástól megrontott tömegek várják a sült-galamb porciókat. Mindenki serencsétlenségnek érzi magát mert nem kapta meg a maga értékelése szerinti magas jutalmát eddigi nagy nemzetmentő szorgalmáért.

Es éppen ma amikor a nemzeti egységnek legnagyobb szüksége forog fenn, akkor kezdünk tanyán felreálni. Üresnek a dalárdáink, kulturális örökségeink. Nem érdekel a közösség ügye...

Igen jól megy dolgunk. Mintha beteljesedik a tragikus végű nagy magyar Lainok szava.

Ha van Isten, földtől a fanyes égig
Rangasson minket végig
Ne legyen egy falpercnél békességünk
Mert akkor vegünk, vegünk.

Csikszereda város közgyűléséből.

Csikszereda megyei városi képviselőtestülete 1943 augusztus 24-én Szász György polgármester elnökségével közgyűlést tartott, a következő tárgysorozattal.

A vigalmiadó, bor, hus, sőr és szeszfogyasztás adópótlézat 10—15 százalékkal felemelik. Többet a minden vonalon jelentkező áremelésekre a városi költségvetés helyzete követeli ezeket az illeték emeléseket. Ezért a vásári és piaci helypénzeket valamint a vágó és husvizsgálati díjakat is méltányosan felemelték és a vonatkozó szabályrendeleteket a tanács ennek megfelelően módosította.

A Mentelep egyes épületeinek megéptítésére hirdetés versenyfolyások eredménytelenek maradtak. Ezért a tanács meghívza a polgármestert, hogy szabadszaból adja ki az építési munkálato- kat és még az őszön kezdje meg a mentelep építést.

A Levente egyesület sportpálya-lőtér és gyakorlóter szűkségeire megköveteli a mai sporttelep sürgős kibővítését. A vasúttöltés felé még 3 és fél holdnak a bekapcsolásával bővíteni kell a sportpályát. A képviselőtestület ennek a három és fél holdnyi területnek a megszerzésére elrendeli a sürgős kisajátítást.

Bemutatják a városi szálloda alatti területnek a parkosítására elkészített terveket, amelyeket Budapest székesfőváros főkeresztje dolgozott ki. Ebben az esztendőben elkészül közvetlen a szálloda és patak közötti résznek a lépcsőzetes parkosítása. A rendkívül izléssel kidolgozott díszítésére ennek a résznek tovább emeli a város szépségét. A munkának elvégzésére a miniszterium által nyújtandó összeggel 65 ezer pengő áll rendelkezésre. A további tervekben szerepel a Hajnod féle beútságon, egy tónak a létesítése, amely teljesen nagyvárosi jellegűt biztosít. Általában a nagy gonddal készült parkosítási terv a város fejlesztésnek egyik legsz-bb műve.

Rövidesen hozzá kezdenek a kórház melletti utnak járdával való szegélyezéséhez. A kórház beútságon vonatkozó versenyfolyalást jóváhagyta a tanács 19 ezer pengő értékben Lajos Béla és társai szállítják a járdakészítéséhez szükséges kőlapokat.

A továbbiakban módosították a város 250 ezer pengős kölcsönét, hogy azt a piactérhez szükséges telkek vásárlásához használhassák.

A földmiveltési kormányzat az az elhatározása, hogy az összes hivatalai számára központi székházat épít. A város erre a célra ingyen telkekről gondoskodik.

Jóváhagyták a városi tisztségviselők szervezésének szabályrendeletét.

A városi villanytelepnek a Ganz céggel való szerződése december havában lejár. A villanytelep beolvad a Székelyföldi villany r. t.-ba. A villanytelepnek a beolvadással kapcsolatos értékelésére Ga! Imre dr. gépészmérnök iparfelügyelőt kérte fel a város.

Jóváhagyták a város bérkecsai és hirdetői szabályrendeletét; egy motorfecakendő beszerzésére meghatalmasítást adnak; elhatározták, hogy a városi szálloda körül új utrendezésről készített kivitelezési tervet a József utca föltésére és rendezésére fordítják; — az építési módokat úgy határozták meg, hogy a városnak a Dócsy-tól a megyeházig valamint a kőhidig terjedő szakaszán csak em-letes ház építésére adható engedély.

Őseink nyomában — magyarul...

A befejezés előtt álló csiksomlyói Kalot székely népfőiskola épületesoportja mögött, esti szürkületben hatalmas embertömeg gyülekezik. Mintha a régi idők eleveledének fel, amikor őseink az egész Székelyföldről ide sereglettek, hogy végignézessék a csiksomlyói diákok szabadteri „misztérium”-játékait. Ugy érzi az ember, hogy az ősek lelke életre kel s elindul a Kisomlyó nyirsei, a Nagysomlyó fenyői közül ide, Somlyópataka szomorú fűsei mellé szemlét tartani felettünk.

Ahitatosan magukba szállnak az összegyűlt lelkek a kegytemplom esti harangszavára. Székely hősek és hitvallók vére öntözte, termékenyítette meg ezt a földet. Csiksomlyó erde és bevehetetlen vára a székelységnek. A Szent Imre Kollégium balladagyűjtése tehát jól választotta meg előadásra a helyet. A lélek legmélyén matató gondolatok foglalkoztatják az egyeket, amikor Kovács Károly dr. főispán a nézőtér közepére áll. A Keleti Kárpátok sulya szele borzolja a tétjét, miközben Csik vármegye főispánja megállapítja:

— Szabadteri előadás következik, ősi magyar módra. Ősiséget elevenítünk fel. Sok-sok évtizedes tervezgetésünk, álmadozásunk válik valóra ma. Közönséget kell mondanom tehát az egész székely nemzet nevében azoknak, akik a székely költészetet elevenítik fel. Azokat a nép remekműveket, melyekkel a világ verseny pályáján kiválóan megállottunk a helyünket.

— Ezek a remekművek, a székely balladák vérzivataros időkben születtek. Akkor, amikor a székely apa valahol tatár rabságban szenvedett. Családját itt-hon küzdött a véres verekedéssel váltásdíjat gyűjtött. Ezekben az időkben és ilyen körülmények között születtek örökértékű remekműveink. Hála és köszönet azoknak, akik nemcsak természeti kincsünkben gyönyörködnek, hanem lelki-gyöngyeinket is megnézik.

— Az a lélek, mely a csodálatos székely balladákat hitelemelte — ezután is vállalja sorsát, teljesíti kötelességét, megoldja feladatát. A székely festült idegekkel, nyitott szemmel, elszánt akarral, őseihez méltó módon áll határain és figyel.

— Csiksomlyó lelkiség központja lett. Ennek a lelkiségnek a Boldogságos Szűz az oltalmazója. Azért sarándokol sok-sok ezres tömegben népünk, mert a történelmi távlatban jelentkező székelyt itt találják meg...

Nagy helyesléssel csattognak a tenyerek, miközben fiatal szentimrés jelenik meg az egyre sejtelmesebb esti szürkületben a messze csengő hangon jelemben:

— A magára talált ifjuság hozza ősei szellemét. Azt az életet akarjuk élni, melyben őseink helytállottak. A jövőben, közös kultúrában mindannyian összesorunk magyarok. Mérföldetelen gazdagságunkat eddig csak beszéddel fejeztük ki. Nem vettük észre, hogy a tánc, a ruha, a móka, a tréfa mind-mind nagy és pótolhatatlan nemzeti érték. Ezt hirdetjük most! S a következő pillanatban a szomorú fűzek mögött játékos jókedvvel, színpompás ősi viselkedésben a nézőtérre szaladnak Csikdénfalva és Csikmaderes legényei s leányai... Játékos párosítást mutatnak be. Ősi ritmust huz a hegédű. Ütemesen mozognak, fordulnak a párok... Életet, magyar életet sugároz minden mozdulat. A szemem keresztül a lélek kap táplálékot...

Közán Eva keltaszegi népviseletben áll az időközben működésbe lépett kismány tényezőrk leányjába s előadása nyomán valóságos meglevenedik a „Haj páva, hej páva...” című székely népballada...

Másodpercek alatt változik a kép. Újból a felcsiki székely legények és leányok kerülnek a színré...

Enekelnek, úgy, ahogy valamikor őseink, egyszerűen, de szépen... Magyar módra. A második versszaknál már a közönség is bekapcsolódik. Sokaság ember ünneplően dudolja a dallamot, tanulja a szöveget. Ez az ősi magyar dal varázsa. Megbabonázza az embert.

Közben „szusszannak” a felcsikiak. Ezt az időt Tekeres Antal, a Csikmenaságról elindult zeneakadémiai hallgató hasznosítja. Négy ősi népdalt ad elő, iakolászott hangon, igazi székely érzéssel. Könyvek ülnek a szemekben, hogy aztán nevető jókedv jelenjen meg az ajkukon. A hallgatóság lelkesen ünnepli és újrásza a fiatal művészjelöltet. Ez a felejtethetetlen, kedves jelenet bizonyítja: buvárkodni, járnai, keresni kell a székely falvakban, mert nagy értékeket lehet felfedezni...

Táncoló, csúrdögölő, verbunkos székelyek, csiksomlyói legények viharzanak szíre Molnár Istvánnal, a pesti népfőiskola művésztanárával az élen. Most, ezekben a felejtethetetlen percekben látszik, hogy miért tölti minden szabadidejét Molnár a székely falvakban. A tánc „Kodály lett” ő. Az ősi magyar táncok figuráit gyűjtötte össze tanulás és tanítás közben.

Tábornokok gyulnak ki... Így, ebben a megvilágításban ropják a csúrdögölőt a székely legények, majd a keretből kiválik Molnár István s a székelyek legbiresebb táncát: a toborzót járja... Csodálatos ez a tánc. A művészi mozdulatokban a többévezredes katonanemzet hagyományai kelnek életre. Ez a tánc egymagában felelet a ki és mi a magyar? kérdésre.

Egnek, lobognak a tábornokok... Két csoportban alföldi juhászok ülnek körül. Sínka István hatalmas erejű, „Anyám balladát táncol” c. költeményének szinpadai változatát mutatják be... Megrázó erővel hat a bemutató. A magyar földből szikrában, kemény elszánt-sággal kiemelkedő és kétségbevonatlan igazságokat hőmpolygató költő szavai nyomán életre kel a táj s a nép... A szavak, az énekek s a mozdulatok nyomán határozás születik a lelkekben: évszázados mulasztások pótlásáért sorompóba kell állania és áll minden magyar...

Még jobban lobognak a lángok tán, amikor Dócsa Lajos főiskolai hallgató ajkával újból Sínka szólal meg és messzehangzóan figyelmeztet, kér, hív, s sürget: „Kár neki sebbel lehullni”... Igen! Zsellér János sebtét meg kell gyógyítani, országot kell építeni!... S a sötétbe fűltözött székely hegyek viszik a visszhangozókat a Fekete Bojtár szavait: „... meg kell gyógyítani hazám...”

Fényezőrk és tábornokok világítják a nézőtér... A színpalak szerepét betöltő szomorú fűzek mögött ősi dal száll a magyar tájban, magyar ég alatt... A névtelen krónikás jelenti: Bíró Szép Anna balladája következik... A székely népköltészet egyik legszebb virága. A „magot” a szentimrésnek, a „keretet” csiksomlyó adja... Megrázó erővel perog le a ballada meseje... A szabadterem sokkal erőteljesebben, jobban, döbbenetesebben bontakozik ki a csölekmény... Minden jelenlévő magyar érzi: ez a mi színjátásunk. Innen és nem az idegenektől kell tanulni. Ez a mi világunk és nem a tingli-tangli...

Parázslanak a tábornokok... Egyszer-egyszer lángolnak fel csapán. Ebben a megkapó, lenyűgöző, szinte megbabonázó hangulatban ulti körül a nagy székely csoport a tüzelet... Monoton egyszerűségben zeng, sug az ajkukon az ősi dallam... Így énekeltek valamikor őseink messze keleten, aztán a Kárpátok koszosri között nehéz csaták előtt, vagy után... Ebben az áhító ősi hangulatban karddal a kezében lép a társadé Molnár István. Zeng, sug, szinte sürget a kar... Molnár kezében villan a kard, mozdulnak a végtagjai... Minden mozdulatban egy-egy évszázad, tán ezred év buja, bána, öröme, küzdelme van... Karddal táncol a magyar. Karddal, mellyel megszerzte, megvédte a hont... S ezt a gondolatot döbbenetes erővel viszi a lelkekbe Molnár István tánc...

Ahitatos hangulatban hull ki a kard a táncoló kezéből, aki földöntúli hangulatban hajlik meg a fegyver, a nagy jelkép előtt s aztán hangtalanul ül le az éneklők közé. Az emberben erőteljesen rajzanak a gondolatok: Molnár Istvánnak a nép között van a helye. A tánc Kodály-ának gyűjteni és tanítani kell. Így teljesebbik majd be minden vonalon és maradéktalanul néhai nagy miniszterelnökünk, T-leti Pál gróf figyelmeztetésére: „Merjünk máregyszer magyarok lenni!”

... A tábornokok, utolsó, nagyot piatlanva — kialszanak. Pillanatig még néma csendben ül a közönség. Az előbbi jelenet lenyűgöző hatása alatt van... Aztán megmozdul s azzal az elszánt akarral és elhatározással indul haza a nézősereg, hogy ezután izig, vérig magyarul akar és kell élni azon a földön, melyet magyar vér szerzett, magyar verekétt öntözött és termékenyített meg. Ez nemcsak kötelesség: nemzeti parancsolat!

Ferenc Gyárfás.

Zongorát keresek megvételre.
C m a kiadóhivatásban. 1-2

Kászonujfalu bensőséges ünnepe.

Kászonujfalu népe bensőséges ünnepet ült, Bartha Ferenc esperes-plebánosának 40 esztendő lelkipásztori működése alkalmából.

Kászon népének a lelkéhez nőtt Bartha Ferenc. Négy évtized jó és rossz sorsban együtt hosszú idő. A papi hivatástól különösen ezek az utóbbi esztendőik áldozatos, a néppel együttélő komoly munkát követeltek. Elmondhatjuk, hogy megmaradásunk egyenesen a papnak kötelességtudásától, gerincétől függött.

A csiki papság vállalta népének a sorsát. Ebben a vállalásban Bartha Ferenc mindenkor előjárt. Ertetű, ha ma a négy évtizedes multnak ennél az állomásánál népünk elismerő szeretete ekkora hálával nyilatkozik meg.

Öröm azt látni, hogy ez a nép így megbecsüli a vele való becsületes törődést. Ezek a jelenségek csak arra ösztönözhetik népünk vezetőit, hogy tovább is szeretettel tartassék kezükben az irányítást, mert a székely nép soha nem volt hálátlan szokással szemben. Aiknek részéről jószágot és figyelmet kapott.

Kászonujfalu saját magát becsülte meg akkor, amikor öszfajú lelkipásztort ilyen impozáns megbecsüléssel és melegséggel vette körül. Az a hatalmas ünnepe, amelyet egész Alsóközönsége annyi szívvel rendezett messzire elhallatszott és abba egész lelkével belekapcsolódott Csikvármegye közönsége is.

Bartha Ferenc 40 esztendő lelkipásztori érdemeit gazdag és tartalmas templomi ünnepe méltatta, amelynek keretében György Gábor főesperes, Ince Domokos ny. főesperes, György Elek vezetőjegyző, Trina Antal egyházgondnok, Nagy László közbirt. elnök, Csűrös Erzsébet a leányegylet, Nagy Lajos a legényegylet nevében mondott elismerő szavakat.

A megható ünnepe részletei telteve vannak az emberi lélek ragyogó szépségeivel. Annak minden megnyilatkozása beszedés bizonyította annak, hogy ez a nép üntudatos felkészültséggel áll a vezetői mögött. Jól látja és megbecsüli a nemzetépítő munkát. Es mint a multnak megpróbáltatásai között úgy a jövőnek minden eshetőségeiben is kész a hitért, nemzeti megmaradásáért követni a becsületes vezető utmutatásait.

Bartha Ferenc a pap büszkéje tekinthet vissza a 40 éves munkájára. Láthatta a feléje áradó szeretetből, hogy munkájának verejtéke, a népnek drága gazdag talajába hullott.

Székely szívvel, székely hanyományok nyomdokán.

Sikoltó fékezéssel áll meg vonatunk Tusnádiúrtól virágos állomásán. A hullámozó fűrdővendégek tarka, színes képe fogadja az utast. A kristálytiszta hegyi levegő és a bőlogató meredek fenyőerdő zöld lombjai valóságos feliszák a köhögő mozdony fekete tüstjét. Pompás naposütéses idő van.

Gyalogosan indulunk el az árnyas sétányon. A tüdő kitégél, a napi robotos munkában kifáradt idegek megnyugvazanak az ózonus, balzsamos levegőn. Muzsika hangjai szüremlenek át az öreg fenyők között.

Átvágunk az erdő felé. Lombok zöld sötéte fátylaszik felettünk. A sok koraszéri, de idegen stílusú villa közül megkapja egy egészen új, székely stílusú épület a szemünket. Nem nehéz kitalálni: célnaknál vagyunk. Tusnádi Élthes Gyula dr. miniszteri tanácsos, egy rendkívüli tanár, m. kir. kormánytanácsos építkezését akarjuk megtekinteni. Mert irni kell róla, bár előkelő házigazda és felesége nagyon tiltakoznak ellene.

Az új épület, annak berendezése és az udvar két székely kapuja azért kíváncsok nyilvánosság elé, hogy mintául szolgáljon: hogyan kell a székely építkezést, hagyományokat, berendezést, szokásokat fenntartani, ápolni és átadni a jövő nemzedéknek.

Mindjárt a fűrdőásterem tőszomszédságában, a központ közvetlen közelében épült a tornyos, emeletes épület. Nem villa: komolyabb annál, pompás családi ház. Emelvénynek déli és nyugati oldala félbörösös faburkolattal művészi székely stílusban van kiképezve-nem feltűnően, hanem csak diszkrétan mindenből észre-vehetjük azt, hogy az építetők testestől-lelkestől igazi székely emberek, akiknek van izlésük, érzékük és módjuk a székely motívumok alkalmazására. Ablakai-ban dus piros muskátli nevet. Kétségtelen, hogy ma a fűrdő legszebb és egyben legjellegzetesebb épülete a tusnádi Élthes Gyula dr. és felesége családi háza.

Két eredeti székely kapu lehet bejuttatni a tágas terrasszal rendelkező épületbe. Az utcai arcvonalon lévő galambducsos székely kaput Dávid Mózes híres tenyédi kapufaragómeister készítette. Ősi csikmaderes mintá. 1843-ban készült tusnádi székely kapuról mintáta és örökölte meg Huszka József, a „Székely ház” c. nagyrétkü munka szerzője. Finom, nagy mű-érzékre valló ősi faragások, színes székely motívumok tessik nagy művészi értékűvé a látványosságában-mendő kaput. Mindkét oldalán felirat.

— „E kaput a fűrdő alapítójának Tuznádi Elthes Alejosznak emlékére Isten segítségével állították Tuznádi Elthes Gyula dr. és felesége márófalvi Pap Margit az 1942. évben — olvassuk az utószót.

A kapu belső részén, az udvar felől a távozók sorokat olvashatja:

— „Mi immár elmegyünk, vígan maradjatok, Az Isten áldása szálljon Türeátok!”

A második székely kapu ugyancsak kiváló művészi munka. Bálint András sepi-szentkeresztvári székely faragóművész remeke. Egy 1867-ből megörökölt székely-szentkeresztvári székelykapu bű mintája. Valamikor Ázsiából, Asszírnia szomszédságából hozták őseink álomszerűen finom mintáját. Valódi asszír páma négy-szögű edényből nő ki itt is, ott is két-két levél hajlik jobbról-balra, „kinyílt virágok,” legyezőszerű eredeti színes díszítések ékesítik a pompás kaput. Felirata a következő:

— „E kaput felezabadulásunk emlékére állították Tuznádi Elthes Gyula dr. és felesége márófalvi Pap Margit 1942-ben.”

Mindkét kapu hosszú időre mintája lehet a díszes, ősi székely kapukészítésének. Azért is tartottuk szükségesnek részletesebben foglalkozni velük

Nem új dolog, bár egy kicsit fájdalmas emlégetni, hogy — különösen Háromszékszigetben — mennyire kivészottlén van a székely népművészet ápolása, fejlesztése, színtelenedik, fakul a népszokások ősi jellege, átalakult a népi viselet stb. Jó lesz tehát, ha érdeme és értéke szerint felfigyelünk azokra, akik hagyományos népi fenntartó erő átvételével, izlés és anyagi eszközök segítségével maradandót tudnak alkotni a jövő nemzedék számára.

A belső berendezése is teljesen korszerű és művészi, de igazán magyaros és székely. Az elő és a toronyszoba butorait Kristó János csikozmási hírneves faragómester készítette, csodálatosan szép székely motívumokkal, népmese és bibliai jelenetek művészi faragásos kidolgozással. A többi szoba székely stílusú butorzatát Simon Ferenc sepi-szentkeresztvári műasztalos és Bálint András faragómester készítette a házigazda és felesége tervei szerint. Minden butor-darabon rajta van az előkelő házaspár székely lelke és szeretete. Tuznádi Elthes Gyula dr. felesége szül. márófalvi Pap Margit azok közé az urisasszonyok közé tartozik, akik vásári rongyokat nem tűrnek a házukban. Tele a lakás szobákkal székely varrottással, házi szőttekkel, székely kázmunkával. A méltóságos asszony néhai édesanyja, nagynyja és negyvenéves ősei példáját követve magas rangja dacára ma is maga hímzi és varrja ki minden asztalneműjét, függönyeit, divánpárnáit, a gyönyörű ősi változatos székely mintájú és szívesen törülközőit, beleértve még a cseléd és konyhaneműket is. Valóságos népművészeti kiállítás az egész lakás. A háznál található ma is százéves, kitűnő állapotban lévő székely varrottas törülköző lenből, kenderből. A csodálatosan szép és értékes holmikon ott láthatjuk az előkelő székely atyafiság révén a csikozmási Sándor, a br. Szentkeresztvári, a gr. Mikos és gr. Kálnoky családok művészi és hírességet családai címereit is. A ház urójának nagy-szerű érzékére és nagyvonalú kulturáltságára vall, hogy az épület terve, belső berendezése minden az ő elképzelése szerint történt.

Meg kell emlékeznünk mostmár pár szóval a házigazdáról is. Bárkén vallják maguknak különösen a csiki székelyek. Ősi primori tuznádi családból származik. Tuznádi Elthes Gyula dr. több, mint két évtizede a belügyminisztérium rendőri büntető osztályának tényleges szolgálatot teljesítő miniszteri tanácsosa. 1933-ban az ország első egyeteme: a budapesti Pázmány Péter tudományegyetem a magyar anyagi és elviekai kihágási jog első egyetemi magántanárává habilitálta. Ugyanabban az évben a pártatlan szorgalmu, uttörő munkát végző nagyképzettségű székely tudóst Gömbös Gyula miniszterelnök előterjesztésére kormány-ítanácsosi méltósággal tüntette ki a Kormányzó Úr Örméltóság. Most egyéve újabb kormányzói kineveztetésben részesült, az egyetemi oktatás és a jogi irodalom terén kifejtett kiváló és eredményes munkássága elismerésül egyetemi nyilvános rendkívüli tanári címet kapott. 41. éve teljesít közszolgálatot és izzó székely fajszereztével minden igaz magyar ügy mellé állott teljes tudásával, támogatásával. 22. éves korában szerkesztője az egyik csiki hatvanadik évfolyamába lépő székely hetilapnak. 32. éves korában már Csik-megye árvasszéki elnöke. Nagy felkészültségénél fogva rábízák a budapesti rendőrség közigazgatási szak-lapjának: „A rendőr”-nek a szerkesztését. Az első világháború négy esztendejében, főleg az 1916. évi román betörés idején és az azt követő időkben fő-ispáni titkár volt és vármegyének rendkívüli értekes szolgálatot tett.

Hő végya teljesen akkor, amikor nyugdíjaztatása után testvérei körében kíván élni és erre a célra „Erdély gyöngyö”-t, Tuznádfürdőt választotta lakó-helyül. Hogy itt is segíteni, irányítani és támogatni

tudja a székely törekvéseket példaadásával, székely atyafiai segítségével.

A fehér tajtékot verő, zúgó rohanással sziklás medrben eszesélyesen kanyargó Olt jobb partján emelkedő Bükkkeres és Bükkentő magaslatai tisztán rajzolódnak az égbe. Büszkén nyíltan szabadon, amilyen a székely ember felezbabadult lelke. Onnan, felülről várja a székely nép ezekben a vérszivataros időkben a maga ös- és önérejtében bizakodva sorsának jobbrafordulását. Ami, hiszünk a közeli megvalósulás küszöbén van.

Albert István.

Feloszlásra kerülő gyár, üzem

gápi, vasanyagberendezésként legmagasabbban várhatóan csak magyban

40

HIRO ANDRAS
Balatonszentgyörgy

Magyarország lakóinak 80,9 százaléka vallotta magát magyarnak.

A Központi Statisztikai Hivatal a Magyar Statisztikai Szemle legutóbbi számában közzétette az 1941. évi népszámlálás anyanyelvi és nemzetiségi adatait.

Rendkívül érdekes eredményeket mutat fel az így tökéletesedett adatgyűjtés. Mifután a korábbi népszámlálások eltérő módszerekkel dolgoztak, a hivatal az összehasonlítható alapszámú az 1910. évi népszámlálásnak a mai országterületre kiegészített adatait vette. E 30 év alatt a következő jelentős változásokat tüntet fel a nagy gondal készült statisztika:

1910-ben magyar anyanyelvűek vallotta magát, 9 011 409 lakó, ami 74,5 százaléknak felelt meg, míg 1941-ben 11 867 842 magyar anyanyelvűt mutat ki a népszámlálás, ami 77,5 százaléknak felelt meg, vagyis a magyar anyanyelvűek száma 3 százalékkal növekedett. A német anyanyelvűek szám 30 év alatt 896 538-ról 719 782-re csökkent, 7,4 százalékról 4,9 százalékra, a szlovákoké 313 650-ről 268 913-ra, 2,6 százalékról 1,8 százalékra csökkent, míg a román anyanyelvűek száma az 1910. évi 960 243-ról (7,9 százalékkal) 1 100 352-re növekedett, a ruszinoké pedig 381 220-ról 564 002-re. A horvátok száma az 1910. évi 180 695-ről 369 348-ra nőtt. Feltűnő a németek arányának csökkenése, de ezek csak látszólagosak és oka az, hogy 1910-ben a németek között mutatják ki a német szorgonban besselő jiddis anyanyelvűeket.

Még érdekesebb Magyarország népességének megoszlása 1941-ben nemzetiségek szerint. A statisztikai hivatal gondos és megbízható adatai alapján magyarnak vallotta magát 11 881 455 lakos, vagyis hasáék népességének 80,9 százaléka. — Német nemzetiségűek vallotta magát 535 045 (3,6 százaléka) szlováknak 175 550 (1,2 százaléka) románnak 1 051 026 (7,2 százaléka), ruszinoknak 547 770 (3,7 százaléka), horvátok 12 846 (0,1 százaléka), szerbnek 159 000 (1,1 százaléka). Török származékot jelentenek a vendékek, szlovének, kunyaváczok, csekok, cigányok, csupán a szláv nemzetiségűek 139 041 száma felelt meg 1 teljes százaléknak.

Rendelet a munkabér oimen szerzett kenyérgabona beszolgáltatása és visszavásárlásáról.

A közellátásügyi miniszter augusztus 10-én kiadott rendeletével szabályozta a természetbeni munkabér címén szerzett kenyérgabona beszolgáltatását és visszavásárlását.

A rendelet többek között intézkedik arra az esetre, mikor a munkavállaló munkahelyén megszerzett kenyérgabonáját a kijelölt kereskedőnek vétele felajánlja azért, hogy lakóhelyén ugyanilyen nemű és mennyiségű kenyérgabonát az ottani kereskedőtől visszavásárolhasson. Ezen eladási, illetve vételi lebonyolításához a Gabona-forgalmi Központnak a munkahelyen illetékes közellátásügyi által kijelölt utalványa szükséges.

En az intézkedés azt célozza, hogy a munkás ne legyen kénytelen kenyérgabona keresését esetleg hosszabb távolságokra vasuton szállítani, de nem érinti azt a korábban kiadott rendelkezést, mely szerint a munkavállaló megszerzett kenyérgabonáját a közellátásügyi által kiadott szállítási igazolvánnyal lakóhelyére szállíthatja.

Lakásosere. Központi fekvésű komfortos 2 szoba, konyha, fűrdőszobás lakásomat eloszerelném 2 szobás kerti lakással. Érdeklődni a kiadóhivatalban.

Bántott-e a magyar valaha valakit?

A mióta Árpád a Kárpátok bérceit elfoglalta és Szent István kultur államot alapított, a magyar soha senkit nem bántott. Egész történelme az önvédelmi harcot és a nyugati kultúra védelmét bizonyítja.

A nemzetiségek betelepítését, és azok beassimilálását jótani könnyűséggel ki tudjuk mutatni. Hogy ezeknek nálunk jó és csakis jó dolga volt és van, azt mint a napot az égen mindenki lát-hatja, csak ha közel környezetét is vizsgálja. Igas tudja ezt minden intellektuális magyar, de nem így akarja ezt tudni egy egész világ. — Itt van egy igen sürgős teendő magyar részről, mert másoktól nem várhatjuk, hogy mellettünk propagandát csináljanak.

Szédültes, hogy mily fölényes nem törté-
dészel kemelték nálunk régen minden nemzetiségi kérdést. 1907-ben az alacsony Tatrában legelőt járók be egy cseh úszármanáru m. kir. kertészel, a ki magyarássa, hogy a cseh országhatárt itt fogják meghuzni stb., majd kövő meredek, hiasz aktor Trifanoról még senki sem álmodott. Mint a „Garamvidék” című újság felelős szerkesztője, illetékes helyre azonnal jelentést tettem, az eredmény: „Zsidó” besselő volt a felülről kapott válassz. Amóta a „zsidó” besselő sajnosa, érett valósággá vált. Az utóbbi években sok jó intézkedés történt, de ennek kiterjedtebb, rendszeresebb mértéket kell vennie, hogy ország világ tudja meg a magyar igazságot. Idegen nyelveken is az ismerető füzetek kiadást kell aszt küldeni, az országban belüli senki ne legyen, a ki ne ismerje nemzetiségünknek valódi tényállását. Az igazság ereje megteszi a maga hatását. Nem szükséges sőt nem is kell aszt senkit bántani annál is inkább, mert sokan vannak akik idegen eredetük dacára a közös sora, a közös föld, a közös éghajlat stb. által annyira összehozott a tiszta magyarsággal hogy annak csak hasznára váltak minden időközön át.

Néhány, az értelmiséghes tartozó egyének a tájékozódottsága, szorgalmasan megjelenő újság cikkek nem elegendők a magyarság részéről szükséges felvilágosításokhoz.

Szűke Mihály.

Utazásnál

a változó életmód zavarja a rendszeres emésztést. Ez émelygést, fáradtságot okoz. Ne felejtse, hogy utazáshoz szükséges a jó hashajtó.

DARMO!

Az üres házhelyek bejelentése nagy aggodalmat okoz az érdekeltek között.

Augusztus 15-én befejezték a keleti és erdélyi országreszen végrehajtott földbirtokrendezés során kiejárlott, elővásárolt vagy az állam tulajdonában állott ingatlanokból házhely céljára juttatott, vagy egyébként megszerzett, de 1943. évi július hó 3-ig be nem épített ingatlanok, üres házhelyek bejelentését és összeírását.

A bejelentési kötelezettség a kisemberek egész tömegében okoz nyugtalanságot. Olyan hírek keringenek, hogy ezeket a beépítetlen házhelyeket elvesztik.

As úgy igen sok magyar családot érint Csik-szeredában különösen. A beépítetlen házhelyek végleges megoldásánál olyan szempontok merülnek fel, amelyeket nem lehet figyelmen kívül hagyni.

A román megszállás idején magyar kisebbségi politikai érdek volt az, hogy minél több ilyen román kézre juttatott ingatlan váltszon gazdát. Annakidején a magyar hadirokkantakat is felszólította, a magyar kisebbségi küzdelem arra, hogy őijen igaznyelvi jogával.

Érdek volt, hogy a juttatásokból a magyar elem is erősödjön.

De a kisebbségi öntudatot egy magyar közhangulat is hátorította arra, hogy a házhelyektől menekülő románoktól megvásárolja ezeket az ingatlanokat. Szívesen tették ezt a magyar kisemberek és örömmel látta ezt a vásárló kedvet az aktori kisebbségi küzdelem is.

Egyszóval magyar kisemberek becsületos, verejtékes pénzen szerzett tulajdonról van szó. Egészen biztosra vehető az, hogy a házhelyek végleges rendezésénél ezeket a szempontokat figyelembe vessük. Nem kell tehát nyugtalankodni. Az összeírásoknak hír szerint éppen az a célja, hogy elbírálja a jogos eszmésnek a tényét és véglegesen tétő alá juttassa ezt az utóbbi időben annyit sok rémhír terjesztésére alkalmas kérdést.

KÜLÖNFÉLÉK.

Nem alánkodunk meg senki előtt.

Kállay Miklós miniszterelnök Szent István napjának előestéjén, csütörtökön este 7 órakor a magyar rádióban szónoklatot intézett a magyar nemzethez. Beszédében többek között a következőket mondotta: István király teremtette meg először ezt az egységet a maga népében és a Kárpát-medence minden népe között, amelyeket akkor itt talált, sőt a ma is itt vannak és most is velünk vannak, vagy független nemzeti életüket élik. — Egy vonással sem szabad eltérni tanításától. — István király keletről jött népe a nyugatot válasszotta: a pogányság helyett a kereszténységet. Reálpolitika volt ez, mert a fennálló világrendbe állította be az országát, de szellemi elhatározás is, mert a szebbet, az emberibbet választotta. Mi a magunk életét akarjuk és fogjuk élni: meg nem alánkodunk senkinek és meg nem alásni senkit. Mi mások vagyunk és mások akarunk maradni, nem tudunk mérni holnapra újra és újra változni. Ez a legnagyobb értékünk. — Azt mondják mégis, hogy pártok is vannak — herra az országgyűlésen és herra az országban. Hogyne, csak legyenek is. Nem akarom egyenruhába öltöztetni a magyart, a lelkét akarom egyesíteni Szolgává tenni sőt, — de mindent az ország, a nép szolgálatába állítani. A lélek, a lelkék egyességét hirdetem, nem a külföldiségét. Ebben hiszek és ebben hiszem, tudom, hogy így van jól. — Ma is ég körülöttünk minden. Ilyen nagy megpróbáltatás a világ még sohasem rakott. Mi nem gyújtottuk fel őket, eloltani nem vagyunk képesek. De a saját portánkra ha vigyázunk, ha récen vagyunk és meg nem ijedünk, majd kiállunk a megpróbáltatás, nem kapunk bele kis házuk erecskéibe és mi segíthetünk a világ égő parászatának elföldelésében. Felelősség ez az egész népre, nagy rettenetes történelmi felelősség a kormányra, amely rám bízott. Én vállaltam és vállalom magyar népemért is. — A lenni vagy nem lenni örök eljűk. Egyenest megadatik a választás jog, nemzeteink nem. Az első király választott, mi követjük — a magyar él és élni fog!

— **Sprencz Helén augusztus 31-én a budapesti rádióban hangversenyez.** A magyar rádió meghívására Sprencz Helén, városunk szülőltje, berlini oszkiművész Budapestre érkezik. Gordonka hangversenyét f év augusztus hó 31-én (kedden) d. u. 8 óra 20 perckor közvetíti a fővárosi rádió (Budapest 1.)

— **A földmívelésügyi államtitkár Csikban.** Konkoly Tünde Sándor földmívelésügyi államtitkár Csikba érkezett az állattenyésztéssel kapcsolatos kérdéseink átbeszélésére. Személyesen végig látogatta több házunk spállaállításait, legelőgazdaságait. Az államtitkár úr úr Benin Imre, Kozán Imre és Kádár István gazd. felügyelők kísérték el.

— **Borsalmások az orosz veszteségek.** Az orosz harcok ren legalább 400 orosz hadosztály kerde meg a nyári támadásokat. Ezek számban 200 hadosztályból álló német hadsereg folytatja a leghevesebb ellenállást hónapok óta és borsalmások veszteségeket okoz a szovjeteknek. A német hatonai seregek megállapítása szerint ezen sörnyű veszteségekkel végrehajtott támadásokkal a szovjet 15 ezer négyzetkilométer területet szerzett vissza, tehát Ukrajna egyharmad részét.

— **A szekelyföldi keresztény magyar kereskedők csikszeredei értekezlete.** A Marosvásárhelyi Keresztény Magyar Kereskedők Egyesülete a Csikszeredei Kereskedők Körével karöltve elhatározta, hogy 1943. év augusztus hó 29-én délelőtt 9 órai kezdettel a csikszeredei kereskedői kör helyiségében tarja meg II-ik szekelyföldi érdekképviseleti értekezletét, a következő tárgyszorokkal: 1. Előki megnyitó, tartja Solyomay Károly, a Csikszeredei Kereskedők Körének elnöke. 2. A marosvásárhelyi május 9-iki értekezleten hozott határozatok ismertetése. Előadja: Egyed János ügyvéd, Marosvásárhely. 3. Tervezés az egyes társulatok területén. (Harmath Sándor Marosvásárhely.) 4. Hitelesítés, árubeszerzés, szétosztás a Szekely Körületi Kereskedelmi Kamara területén. Ismerteti: Karácsony János Csikszeredei. 5. A keresztény kereskedelem és a saját. (Zirug Endre Székelyudvarhely.) 6. A szövetkezetek és a magánkereskedelem. Az egyesületek és intézmények kereskedelmi tevékenysége. (Vitéz Gáspár Ferenc Marosvásárhely, a Keresztény Magyar Kereskedők Egyesületének elnöke.) 7. A szekelyföldi kereskedői társulatok szövetségének megalakulása. (Várady Arpád Marosvásárhely.) 8. Ludítványok.

— **Kereskedők figyelmebe.** Számos pecaas nyomán az illetékes hatóságok figyelmeztetik a kereskedőket a községekkel szemben tanultardó kötelező udvariasságra. Komolyan felhívják a figyelmet, hogy üzletüket áruellátás vagy más címenek árva tartani nem lehet.

— **Csikszeredei m. kir. állami polgári leányiskola hírei.** Nyilvános és magánosonok javítóvizsgálatát szeptember 1-én, felvételi és magánvizsgálati írásbeli vizsgálat szeptember 2-án, szóbeli vizsgálat pedig szeptember 3-4-én lesz. Pótblíráások, évviztás későbbi értesítés szerint. **Igazgatóság.**

— **Törvényeségi hírek.** Kiss Pál kistéleki kúria a Gyimeavölgyében dolgozott. A szerencsétlen ember lopásra vetemedett. Most ötrendbeli lopás vádjával állított a csikszeredei törvénytársak előtt, ahol márfél évi börtönrre ítélték. — Radul Veronika gyimeavölgyi származású özvegy leány lopás miatt került a bíróság elé. A leány a Mária-szülők otthonában, valamint a közpénztárnak meglepte a gardáit. Négy hónapi fogságra ítélték. — Pataki András háziorvosi illetőségű orvos megütötte a tusnádfürdői Klára-villa házmestere volt. Ebben a minőségében több lopást követett el, amelyekért összesen három esetenélre és 10 hónapi fogságra ítélték.

— **Tanítóképző hírei.** A csikszeredei m. kir. tanítóképzőben a javító vizsgálatokat szeptember 2-án, a pótlóvizsgálatokat szeptember 3-án és a különböző vizsgálatokat szeptember 4-én tartják. A vizsgálatok mind a három napon délután 4 órakor kezdődnek.

— **Gyergyócsomafalva közbirtokosságának vezetősége a törvény előtt.** A legutóbb Gyergyócsomafalva közbirtokosságának vezetősége került a csikszeredei büntető törvényesség elé. A községben kezdő vezetőséget alkalmatlansággal vádolták. Tárgyalás közben kiderült, hogy alkalmatlanságra nemcsak az, ellenben a vagyon kezelésére kerül olyan megdöbbenő járatlanság hozza nem értés forog fenn, amely már a hűltetés határára morog. A tárgyalás vezető bíró keményen meglebegett a bíróság vezetőségét. Nem szabad feleltetetlenül ilyen nagy felelősséget vállalni a bíróság előtt. A törvényesség bizonyítottan hiányában felmentés ítéletet hozott.

— **Javító és megújítási munkák a helybéli rk. főgimnáziumban.** A javító munkák a főgimnáziumban szeptember 1. és 2-án, a különböző és magánvizsgák szeptember 3. és 4-én lesznek. A vizsgák kezdete d. u. 8 óra. **Igazgatóság.**

— **Tovább pusztulnak a vadak az állattalomszent.** A havasok állattalomszentében a vadak egyre nagyobb károkat okoznak. Legutóbb Heromkuton és Bányayoshavasán téptek szét szarvasmarhákat.

— **"Karda" vendéglőnél az épi kerék befejeződött és az udvar, bejárók részére újra megnyitott.** Bjárát a törvényesség meglott u'cában a hátsó kapun. Feltett szőlő, bőveit udvar.

— **Meghurcolt közbirtokossági vezetők.** A jelentétes és egymásiránti bizalmatlanság régi rástene közöttünk. Különcben divatos betegsége a közbirtokossági életnek. Jelen hirdetésünkben is egy ilyen szomorú esetről számolunk be. A szerény közbirtokossági vezetőségét feljelentették, hogy az ügykezelésben nagyarányú visszaélések történtek. A hatóságok zonnal vizsgálatot rendeltek el. Ennek során kiderült, hogy minden gyűlésen teljesen alszállap, a vagyon részletét lelkilismerettel elrejtették. Az egyes községben felháborodást okozott, feljelentés kivizsgálása során tehát a meghurcolt vezetőség a legteljesebb elégtételt megkapta.

— **Tusnádfürdő kereskedelmi tanfolyamot nyit Budapesten a Baross Szövetség 17-ik életpolitikai betöltött keresztény ifjak és leányok számára, akik a polgári iskolák, vagy a gimnáziumnak legalább 4 osztályát elvégezték, de beiratkozhatnak középiskolában érettségizni, vagy tanítóképzőintézetet végezni fiúk és leányok is. Tanfolyamok: kereskedelmi és jogi alapismeretek, magyar kereskedelmi levelezés, könyvtár, kereskedelmi és politikai számítás, gyaloglás, gépírás. Az elődások f. évi november hó 3-án d. u. 7-ig 8 óráig kezdődnek és délután 3-tól 7-ig lesznek. Beiratkozási díj 40 Pengő. Tanulj 300 Pengő, mely havi 30 Pengő részletben fizetendő. A beiratkozásnál benyújtandó a születési anyakönyvi kivonat és az iskolai végzettséget igazoló bizonyítvány. Beiratkozás hétfőn, pénteken d. u. 11-től 2-ig és d. u. 5-től 7-ig VIII., Vas u. c. 9. szám alatt lehet. Vidéki hallgatók beiratkozhatnak a számban lévő két obmálynak és 40 Pengő beiratkozási díjjal postán való befizetésével.**

— **Hazai iskolák, nevelőintézetek és internátusok ismertetője.** Értékes könyv jelent meg a fenti címmel. A könyv szerzője Dr. Orosi Frigyes főigazgató. A munka költségpótló munka, amely felöleli a hazai iskolák, nevelőintézetek, szakiskolák és gyógypedagógiai intézmények, valamint iskolaszövetkezetek ismertetését. Részletesen foglalkozik a mezőgazdasági tanintézetekkel és a legkülönbözőbb ipari szakiskolákkal is, azok képzésével és felvételi feltételeivel. A pályaválasztáshoz szükséges, fontos tudnivalókat közöl és a szülőket érdeklő iskola kérdésekben nyújt útmutatást. Az iskola-ismertető a könyvtáraképcsőknél, valamint a szerzőnél: Dr. Orosi Frigyes, Budapest, III. Arpád fejedelem utja 52. kapható.

— **Találtatott egy nyakkendő és gépkocsis alkatező.** Kellő igazolással átvehető a rendőrkapitányságtól (I. 10. sz. alatti) a hivatalos órák alatt.

Két kuruc beszéget.

Irta: Ady Endre.

„Merre, Balázs testvér, de merre, de merre? „Ast mondom én, testvér, jobb lesz ha semerre. Sorsunknak sorsával már régen számoltak, Mar nem a mi dolgunk, hogy mi tesz a Holnap.”

„Hát várjuk pipogyan legcsufosabb végünk? „Órag Balog testvér, ez nem a mi vétünk. Itt régik a bűnök, itt régik az átkok. S itt ujak a bűnök s itt ujak az átkok.”

„De hogyan az ember mégis csak dacolna? „Igen, ha az ember igen erős volna. Így a szegény ember megmaradhat vesztég, Se nem nagyon hajráz, se nem nagyon reszket.”

„Óh, jó kurucoknak ilyen rut, rossz végük, Ennen szívükben lakik el enszögük.” „Hurcolj engem, testvér, az Isten trónjára, Ott is csak ezt mondom halálig, halálig.

„Ha az Isten látná, látná az én gondom, Látná, hogy ezeket kes rveson mondom.” „Hát így lakik benned a jóságos Isten?” „Hát hogyha jóságos, jöjjön és segítson.

„Addig pedig, testvér, amíg álljuk, álljuk, Kuruc életünk megállván csináljuk, Lehet hogy az Isten nem engedí veztünk, De már ne rohanjunk és ne lelkendezzünk.”

MEGHÍVÓ.

TUSNÁDFÜRDŐ BIRTOKOSAINAK SZÖVETKEZETE, mint a „Szövetség” Központ tagja Tusnádfürdő, Csikmegye 1943. évi szeptember hó 8-án délelőtt 10 órakor, a Fürdőteremben, Tusnádfürdőn **rendes közgyűlést tart,** melyre a tagok az alapszabályok vonatkozó szakasza értelmében meghívottak.

NAPIREND:

1. Mult évi tevékenységről szóló jelentések tárgyalása
2. Zárószámadások megvizsgálása és a felmentvény megadása.
3. Mielleg megállapítása.
4. Tiszta jövedelem felosztása. (Veszteség telrása)
5. Az igazgatóság 2 tagjának választása.
6. A felügyelőbizottság tagjának választása.
7. Az 1943 évi költségvetés letárgyalása. **As Igazgatóság.**

Betegség miatt anonnal kiadó fúszerüzlet, korcsma, pékseg és két erdőüzemnek a kintinja. **Dávid Gyula, Sepsibükkszád.** 1-2

4 középiskolával fiatal nő irodai alkalmazást keres. Cim a kiadóban.

Egy jó karban levő vaságy eladó. Cim a kiadóhivatalban.

Eladó 10 drb. új rakodó rendszerű méhkaptár, 30x30 cm. keretekkel. Csikszeredei, Vörösmathy u'ca 52. sz.

Korosmahelyiségbe keresek ügyes kiszolgáló leányt, vagy fiút. Cim a kiadóhivatalban

2 drb 85/130 cm. méretű 4-4 szárnyu, külső-belső befelé nyíló ablak, teljesen jó állapotban, festve, vasalva, fúvegezve eladó. — Cim a kiadóhivatalban. 2-2